

«Податкова звітність ФОП (з прикладами). Інформація для декларантів - 2018»

(тези заступника начальника відділу аналізу та прогнозування надходжень податків і зборів з фізичних осіб та єдиного внеску управління податків і зборів з фізичних осіб Головного управління ДФС у Черкаській області **Віталія Леонідовича Лушнікова**)

Вітаю, друзі!

Це підсумковий семінар за 2017 рік і сьогодні ми говоритимемо про декларування доходів підприємців. У більшості я підготувався з інформацією для тих, хто перебуває на загальній системі оподаткування, адже по-перше, за 2017 рік вони звітуватимуть за новою декларацією і по-друге, найбільше помилок допускають саме такі підприємці.

Отже, що ви почуєте.

«Детально – про терміни звітності і сплати податків»

«Декларування доходів ФОП на загальній системі оподаткування»

«Особливості декларування спадщини/подарунків та податкова знижка за навчання – 2017»

«Основні помилки і робота над помилками».

Спеціально для платників ми узагальнили, скоротили та впорядкували корисну інформацію і я прошу вас уважно послухати, занотувати і обов'язково використовувати наведені «гарячі дати».

Отже,

**Календар основних дат для підприємців на січень – березень 2018 року
(звітність та сплата податків)**

Січень 2018 року:

- **19 січня 2018 року** – граничний термін сплати ФОП – платниками єдиного податку **єдиного внеску** на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за **IV квартал 2017 року** в сумі 2112 грн. (740X3) – 2 та 3 група та в сумі 1056 грн. (352X3) – 1 група;
- **19 січня 2018 року** – граничний термін сплати ФОП – платниками єдиного податку 1 та 2 груп **єдиного податку** за січень 2018 року;
- **19 січня 2018 року** – граничний термін подання **заяви** ФОП – платниками єдиного податку, які у IV кварталі 2017 року **перевищили відповідний обсяг доходу** на перехід на **іншу групу єдиного податку** (для платників 1 або 2 групи) або **відмовитись від застосування спрощеної системи**.

Лютий 2018 року:

- **9 лютого 2018 року** – граничний термін сплати ФОП на загальній системі оподаткування зобов'язані **єдиного внеску** на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за **2017 рік**;
- **9 лютого 2018 року** – граничний термін подання ФОП **Звіту про суми нарахованого доходу застрахованих осіб** та суми нарахованого єдиного внеску за 2017 рік (Додаток 5) з таблицею 1 – ФОП на загальній системі, з таблицею 2 – ФОП – платники єдиного податку, з таблицею 3 – самозайняті особи. При цьому ФОП, які звітного року перебували на загальній і спрощеній системах, подають Додаток 5 з таблицями 1 та 2. ФОП, які звітного року перебували на загальній/спрощеній системах та самозайнятими особами, подають Додаток 5 з таблицями 1/2 та 3;
- **9 лютого 2018 року** – граничний термін подання Податкового розрахунку сум доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, і сум утриманого з них податку (**ф. №1ДФ**) за **IV квартал 2017 року**;
- **9 лютого 2018 року** – граничний термін подання Декларації про майновий стан і доходи за 2017 рік **за новою формою** (наказ від 06.06.2017 №556) для:
  1. фізичних осіб – підприємців, які протягом звітного року отримували дохід **виключно від підприємницької діяльності на загальній системі**;
  2. фізичних осіб, які провадили **незалежну професійну діяльність та одночасно здійснювали підприємницьку діяльність на загальній системі оподаткування**;
  3. **фізичних осіб – підприємців на загальній системі, які протягом звітного року отримали ще й інші доходи з джерел їх походження з України та іноземні доходи** як громадяни (дохід від надання майна в лізинг, оренду (суборенду), житловий найм (піднайм); інвестиційний прибуток; дохід від успадкованого чи отриманого у дарунок майна і т.д.);
  4. **фізичних осіб – підприємців, які протягом 2017 року здійснили перехід зі спрощеної системи оподаткування на загальну та отримали дохід виключно від підприємницької діяльності**;
- **9 лютого 2018 року** – граничний термін подання **ФОП – платниками єдиного податку 3 групи** Податкової декларації платника єдиного податку за **IV квартал 2017 року**;
- **19 лютого 2018 року** – граничний термін **сплати ФОП податкових зобов'язань** з податку на доходи і військового збору за 2017 рік, визначених в Деклараціях;
- **19 лютого 2018 року** – граничний термін сплати ФОП – платниками єдиного податку 1 та 2 груп **єдиного податку** за лютий 2018 року; а 3 групи – **єдиного податку** за **IV квартал 2017 року**;
- ФОП мають право сплатити **єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування** за січень 2018 року (граничний термін сплати єдиного внеску за I квартал 2018 року – 19 квітня 2018 року)

Березень 2018 року:

- **1 березня 2018 року** – граничний термін подання ФОП – платниками єдиного податку 1 та 2 груп **Податкової декларації платника єдиного податку фізичної особи – підприємця** за 2017 рік;
- **20 березня 2018 року** – граничний термін сплати ФОП – платниками єдиного податку 1 та 2 груп **єдиного податку** за лютий 2018 року;

- ФОП мають право сплатити **єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування** за лютий 2018 року (граничний термін сплати єдиного внеску за I квартал 2018 року – 19 квітня 2018 року)

Інші терміни декларування – 2018:

По строку **30 квітня 2018 року** подають Декларацію про майновий стан і доходи, і сплачують ПДФО і військовий збір по строку **31 липня 2018 року:**

- **фізичні особи, що провадять незалежну професійну діяльність**, які отримують дохід виключно від незалежної професійної діяльності;
- платники податку – **фізичні особи, які провадять незалежну професійну діяльність та одночасно здійснюють підприємницьку діяльність виключно на спрощеній системі оподаткування;**
- **громадяни, які зобов'язані задекларувати доходи за 2017 рік.**

По строку **31 грудня 2018 року** подають Декларацію про майновий стан і доходи громадяни для реалізації їх права на податкову знижку за 2017 рік.

Звертаю увагу на те, що **поштою з повідомленням про вручення** та з описом вкладення декларацію можна подати не пізніше ніж за 5 днів до закінчення граничного строку. Тож потурбуйтеся про відправку декларації заздалегідь.

І ще раз наголошую, що податкова звітність ФОП – платників єдиного податку залишається незмінною.

Декларування доходів ФОП на загальній системі оподаткування

Особливості заповнення декларації викладені у листі Державної фіскальної служби України від **18.12.2017 №35310/7/99-99-13-01-03-17**.

Основне – зміни щодо Декларації.

З 1 січня 2018 року фізичні особи, які згідно з Податковим кодексом України зобов'язані та/або мають право подати декларацію здійснюють свій обов'язок та/або реалізують таке право за формою декларації, затвердженою наказом Міністерства фінансів України від 2 жовтня 2015 року №859 у редакції Наказу №556.

Враховуючи вищезазначені зміни, **в декларації передбачено внесення відомостей до категорії платників (рядок 8 декларації) щодо осіб, які припинили підприємницьку діяльність протягом звітного (податкового) року**, шляхом зазначення позначки «V» та визначення дати прийняття рішення про припинення. Такі декларації є ліквідаційними для даної категорії платників податків.

Слід зазначити, що цю позначку повинні зазначати лише особи, які прийняли рішення про припинення у звітному (податковому) році, тобто дата прийняття такого рішення не повинна бути менше ніж 01.01.2017 та більше ніж 31.12.2017.

Крім того, розділ III додатка Ф2 декларації **доповнено рядком «сума податку на доходи фізичних осіб, самостійно нарахована платником податку протягом звітного (податкового) року за результатами останнього базового (звітного) періоду, у т.ч. у разі припинення підприємницької діяльності фізичної особи - підприємця протягом звітного (податкового) року»**. Цей рядок заповнюється особою, якою протягом звітного (податкового) року було припинено підприємницьку діяльність та в цьому ж році знову набуто статусу фізичної особи - підприємця. Слід зазначити, що такі платники податків за звітний (податковий) рік

відображають загальну суму отриманих доходів за весь звітний рік (з 01.01.2017 по 31.12.2017).

Додаток Ф2 декларації доповнено окремим розділом (розділ II), в якому відображається інформація щодо амортизаційних відрахувань. При цьому відрахування відображаються окремо для кожної з груп 1 - 4, загальна сума яких відображається у розділі I додатку Ф2 декларації в даних документально понесених витрат.

Розділ II декларації доповнено рядком 10.9.1, в якому відображається дохід та податкові зобов'язання, які розстрочуються платником податків відповідно до абзацу другого та третього п.п. «д» п.п. 164.2.17 п. 164.2 ст. 164 Кодексу. Слід зазначити, що розстрочення таких податкових зобов'язань мають пряму норму та не підпадають під дію ст. 100 Податкового кодексу.

За нормами Кодексу платник податку самостійно розраховує суми розстрочення таких податкових зобов'язань, які погашаються платником податків рівними частинами кожного календарного кварталу до 20 числа місяця, наступного за кожним календарним кварталом (до 20 квітня, до 20 липня, до 20 жовтня і до 20 січня) починаючи з кварталу, що настає за тим кварталом, у якому до контролюючого органу подано відповідну заяву (значення «20 грудня» у Кодексі - технічна помилка).

Отже, з метою розстрочення сум податкових зобов'язань, відповідно до п.п. «д» п.п. 164.2.17 п. 164.2 ст. 164 Кодексу, платник податку разом із декларацією подає до контролюючого органу письмову заяву довільної форми, що має містити:

- фактичні дані про суму прощеного (анульованого) кредитором боргу (кредиту та/або відсотків), підтверджену відповідними документами кредитора;
- коротке пояснення обставин, що призвели до виникнення необхідності здійснення розстрочення задекларованої суми податкового зобов'язання;
- розрахунок сум розстрочення таких зобов'язань з визначенням строків та сум, які підлягають погашенню;
- дату та підпис платника податків.

При цьому **відомості щодо подання такої заяви обов'язково повинні бути зазначені у розділі «Доповнення до податкової декларації (подається відповідно до підпункту «д» підпункту 164.2.17 пункту 164.2 статті 164 розділу IV ПКУ)»** декларації.

Особливості декларування доходів у вигляді спадщини/дарунків за 2017 рік

Нагадую, що відповідно до п.п. 14.1.263 п. 14.1 ст. 14 Кодексу членами сім'ї фізичної особи другого ступеня споріднення для цілей розділу IV Кодексу вважаються її рідні брати та сестри, її баба та дід з боку матері і з боку батька. Статтею 174 Кодексу передбачено, що з **1 січня 2017 року об'єкти спадщини, які успадковуються членами сім'ї спадкодавця другого ступеня споріднення, оподатковуються за нульовою ставкою податку.**

Податкова знижка за навчання – зміни – 2017

Пп.п. 166.3.3 п. 166.3 ст. 166 Кодексу викладено в новій редакції, згідно з яким з **1 січня 2017 року фізична особа - платник податку має право включити до податкової знижки фактично здійснені ним протягом звітного податкового року витрати на користь вітчизняних вищих та професійно-технічних навчальних закладів для компенсації вартості здобуття середньої професійної або вищої**

освіти такого платника податку та/або члена його сім'ї першого ступеня споріднення.

Тобто, з 1 січня 2017 року скасовано обмеження щодо суми коштів та обмеження щодо навчального періоду, за який здійснено таку сплату, а враховуватимуться фактично понесені платником податку витрати. При цьому загальна сума податкової знижки, нарахована платнику податку в звітному податковому році, не може перевищувати суми річного загального оподаткованого доходу платника податку, нарахованого як заробітна плата, зменшена з урахуванням положень п. 164.6 ст. 164 Кодексу (п.п. 166.4.2 п. 166.4 ст. 166 Кодексу).

Крім того, за результатами 2017 року платник податку може скористатись правом на отримання податкової знижки, пов'язаної з навчанням члена сім'ї першого ступеня споріднення, незалежно від того чи одержує такий член сім'ї заробітну плату.

Прошу запам'ятати вказане і використовувати особисто і передавати колегам і знайомим.

Наступний блок

Основні помилки і робота над помилками

Пропоную розглянути конкретні ситуації і помилки підприємців на загальній системі оподаткування

Приклад 1. Особа припинила підприємницьку діяльність та знімається з обліку в ДФС. Державна реєстрація ФОП була проведена у січні 2017 року, підприємець весь час застосовував загальну систему оподаткування. Остаточні розрахунки з податків від провадження підприємницької діяльності проведені, податкову звітність за 2017 рік подав уже у грудні. Але під час перевірки інспектори ДФС звернули увагу на те, що підприємець не подав декларацію за результатами 1 кварталу 2017 року – підприємець питає, в чому порушення та яка відповідальність?

Дійсно, такий підприємець повинен двічі відзвітувати за 2017 рік. І цей випадок – типова помилка.

Нагадаю, що згідно з п.п. 177.5.2 п. 177.5 ст. 177 Податкового кодексу України фізичні особи – підприємці, які зареєстровані протягом року в установленому законом порядку, **вперше подають податкову декларацію за результатами звітного кварталу, в якому розпочата така діяльність.** Ново зареєстровані підприємці у цій податковій декларації також зазначають інформацію про майновий стан та доходи станом на дату державної реєстрації.

Декларації подаються протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу.

Отже, в даному випадку фізична особа – підприємець, зареєстрований у 2017 році зобов'язаний був подати **першу податкову декларацію** за результатами звітного кварталу, в якому розпочата підприємницька діяльність (протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного кварталу) та подаватиме **річну податкову декларацію** про майновий стан і доходи (по строку 9 лютого 2018 року).

Щодо відповідальності. За неподання або несвоєчасне подання декларації про доходи фізичними особами – підприємцями передбачена штрафна санкція в розмірі 170 гривень, за кожне таке неподання або несвоєчасне подання, а за ті самі порушення, вчинені платником протягом року, передбачена штрафна санкція в розмірі 1020 гривень.

Крім того, за неподання або несвоєчасне подання декларації про доходи фізичними особами – підприємцями застосовується адміністративний штраф у розмірі від 51 грн. до 136 грн., а у разі повторного порушення – від 85 грн. до 136 грн.

Приклад 2. Ще про кількість звітів ФОП

Скільки декларацій повинен подати за 2017 рік підприємець, який зареєструвався 10 березня 2017 року і з квітня перейшов на спрощену систему оподаткування (2 група)?

Відповідь на вказане питання стосується і для новостворених ФОП, які перейшли на спрощену систему оподаткування та обрали **першу** групу. Так, згідно з п.п. 298.1.2 п. 298.1 ст. 298 Податкового кодексу України зареєстровані в установленому порядку фізичні особи – підприємці, які до закінчення місяця, в якому відбулася державна реєстрація, подали заяву щодо обрання спрощеної системи оподаткування та ставки єдиного податку, **встановленої для першої або другої групи**, вважаються платниками єдиного податку з першого числа місяця, наступного за місяцем, у якому відбулася державна реєстрація.

А до цього часу, тобто до першого числа місяця, наступного за місяцем державної реєстрації, така фізична особа – підприємець перебуває на загальній системі оподаткування та подає до ДФС за місцем своєї податкової адреси протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу, податкову декларацію про майновий стан і доходи, **за період від дати державної реєстрації до переходу на спрощену систему оподаткування.** Надалі платники єдиного податку першої та другої груп подають до ДФС податкову декларацію платника єдиного податку у строк, встановлений для річного податкового (звітного) періоду, в якій відображаються обсяг отриманого доходу, щомісячні авансові внески, визначені п. 295.1 ст. 295 Податкового кодексу України.

Отже, фізична особа – підприємець, яка до закінчення місяця, в якому відбулася державна реєстрація, подала заяву щодо обрання спрощеної системи оподаткування та ставки єдиного податку, встановленої для першої або другої групи **подає три декларації:** податкову декларацію про майновий стан і доходи за результатами звітного кварталу, в якому розпочата підприємницька діяльність (протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного кварталу), річну, річну декларацію загальника та річну податкову декларацію платника єдиного податку.

Відповідальність за неподання/несвоєчасне подання декларації я озвучив раніше – штрафна санкція і адмінштраф.

Приклад 3. В декларації зазначені не всі доходи

ФОП на загальній системі вчасно подав декларацію про доходи за 2016 рік, але помилково не відобразив доходи у вигляді подарунку. При цьому за подарунок не були раніше сплачені ПДФО та військовий збір. Які дії такого платника і яка відповідальність за недоплату податку?

Отже, які дії ФОП на загальній системі оподаткування, котрий своєчасно (по строку 9 лютого) подав річну декларацію та своєчасно (по строку 17 лютого) сплатив визначені у ній податкові зобов'язання з ПДФО та військового збору, але потім з'ясував, що не включив до декларації отриманий торік подарунок/спадщину і, відмічу, **це також можуть бути доходи, що підлягають оподаткуванню і декларуванню: іноземні доходи, доходи від продажу рухомого/нерухомого майна, тощо.**

Наголошу, що згідно норм Податкового кодексу, фізична особа – підприємець на загальній системі оподаткування повинна надавати за результатами календарного року податкову декларацію про майновий стан і доходи, незалежно від того чи проводилась протягом звітного року підприємницька діяльність чи ні, **в якій поряд з доходами від підприємницької діяльності мають зазначатися інші доходи з джерел їх походження з України та іноземні доходи, в тому числі відомості про нерухоме та рухоме майно.**

У разі якщо у наступних податкових періодах (з урахуванням строків давності, визначених ст.102 Податкового кодексу – **1095 днів**) платник податків самостійно виявляє помилки, що містяться у раніше поданій ним податковій декларації (крім обмежень, визначених ст.102 Кодексу), він зобов'язаний надіслати уточнюючий розрахунок до такої податкової декларації за формою чинного на час подання уточнюючого розрахунку (підстава – п. 50.1 ст. 50 Кодексу).

Цей платник збільшує податкове зобов'язання з податку на доходи фізичних осіб у зв'язку з виправленням самостійно виявлених помилок, а також визначає суму штрафу за несвоєчасну сплату податку, яка розраховується платником податку самостійно у зв'язку з виправленням самостійно виявлених помилок згідно з п. 50.1 ст. 50 Податкового кодексу України – **у розмірі трьох відсотків від суми недоплати.**

Крім зобов'язань з ПДФО перерахунку (а також доплаті з врахуванням суми штрафу у розмірі трьох відсотків від суми недоплати) підлягає і сума військового збору.

Підсумую – підприємцю треба обов'язково подати уточнення, донарахувати податкові зобов'язання з ПДФО і військового збору і сплатити їх, з врахуванням самостійно нарахованого штрафу.

Ви почули загальний огляд про декларування доходів і основні помилки підприємців. Наступного року на семінарі 29 січня ми ще раз проговоримо тему річної звітності і я відповім на всі питання за темою.

По темі у мене все. **Все, що не викладено, ви побачите у тезах та у роздаткових матеріалах до семінару.**

Дякую за увагу, вітаю з прийдешніми святами. Бажаю всім тільки найкращого і готовий відповісти на ваші питання